

=exact

Exact KMO Barometer onderzoek 2025

Uitkomsten kmo België

Inhoud

1. Inleiding en methodologie
2. Samenvatting van de resultaten
3. Resultaten per onderwerp:
 - A. Ondernemersklimaat & ondernemerschap
 - B. Bedrijfsdoelen en -uitdagingen
 - C. Financiële vooruitzichten & administratieve uitdagingen
 - D. Automatisering, data en AI
 - E. Maatschappelijk verantwoord ondernemen
4. Contact

1. Inleiding en methodologie

Inleiding

Met het KMO Barometer onderzoek houdt Exact voeling met kleine en middelgrote ondernemingen. De KMO Barometer is een onafhankelijk onderzoek naar zakelijke uitdagingen van kmo's, onder meer op het gebied van financiën, de rol van nieuwe technologieën en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd en deze negende editie heeft plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2025. In totaal werkten 510 respondenten mee: bedrijfseigenaren of leidinggevenden van kmo-ondernemingen, allen met een bedrijfsgrootte tussen 2 en 250 FTE. Zij zijn bevraagd naar hun bevindingen via een web gebaseerde panel survey. Onderzoeksbureau [Markteffect](#) voerde het onderzoek uit in opdracht van Exact.

De steekproef is dusdanig ingericht dat er naast overall uitkomsten ook sectorspecifieke uitspraken gedaan kunnen worden; namelijk voor accountancy, handel, productie, zakelijke dienstverlening en bouw.

Respondenten zouden bij toeval klant van Exact kunnen zijn. Dit is echter niet bij ons bekend en respondenten zijn hier door het onafhankelijke onderzoeksbureau ook niet op geselecteerd.

Dit onderzoek is ook uitgevoerd in Nederland. [Klik hier](#) voor meer informatie over het KMO Barometer onderzoek en uitkomsten van het Nederlandse MKB Barometer onderzoek.

Wemmel, 1 april 2025

Methodologie

Let op!
Door afronding kan
het voorkomen dat
percentages optellen
tot 99% of 101%.

Onderzoeksopzet en -verantwoording

Steekproef: n=510. Doelgroep: hoger en midden management van Belgische KMO-bedrijven.
Methode: kwantitatief online onderzoek, data zijn verzameld via de panels van Markteffect.

Bedrijfsgrootte		Bedrijfsgrootte gedetailleerd		Sector		Buitenlandse vestigingen	
KMO klein (2 tot 50 wns.)	39%	2 tot 10 medewerkers	14%	Overige branches	27%	Ja	33%
KMO middelgroot (50 tot 250 wns.)	61%	10 tot 20 medewerkers	16%	Zakelijke dienstverlening	20%	Nee	67%
		20 tot 50 medewerkers	31%	Industrie	16%		
		50 tot 250 medewerkers	39%	Handel	13%		
				Bouwnijverheid	11%		
				Accountancy	13%		

2. Samenvatting van de resultaten

Samenvatting KMO Barometer 2025

In 2025 liet Exact voor de negende keer het KMO Barometer onderzoek uitvoeren. Dit onderzoek, dat werd gehouden onder 510 Belgische kmo's in het eerste kwartaal van het jaar, laat zien dat ondernemers voor diverse uitdagingen staan, maar positief zijn over omzet- en winstverwachtingen. De economische situatie is daarbij het meest van invloed op ondernemers in ons land.

Ondernemersklimaat en ondernemerschap

De meerderheid van de kmo's in ons land bestempelt het ondernemersklimaat als uitdagend. Economische ontwikkelingen en wet- en regelgeving zijn de belangrijkste oorzaken. Desondanks ervaren kmo's het ondernemerschap positief. Een ruime meerderheid van 70% heeft evenveel of zelfs meer plezier in zijn of haar werk dan vorig jaar.

Bedrijfsdoelen en (personeels) uitdagingen

De belangrijkste zakelijke uitdaging in 2025 is kostenverlaging, dit speelt bij 40% van de bedrijven. Het vinden en behouden van personeel is voor 36% zeer belangrijk. Maar liefst 36% van de kmo-bedrijven heeft momenteel een personeelstekort, gemiddeld 5 FTE. Dat zorgt vooral voor stress en drukte op de werkvloer. Dit zien we ook terug in belangrijkste bedrijfsdoelstellingen voor dit jaar, waar personeel vinden en behouden voor bijna een derde van de ondernemers erg belangrijk is. Het belangrijkste bedrijfsdoel is het verhogen van de omzet (41%), gevolgd door kosten verlagen (37%) en efficiënter werken (35%). Het vinden en behouden van medewerkers is voor 30% van de kmo-bedrijven één van hun belangrijkste doelstellingen.

Automatisering, data en AI

De stijgende kosten en krapte op de arbeidsmarkt vergroten de noodzaak om efficiënt te werken. Automatisering kan daarbij helpen. Uit het KMO Barometer onderzoek blijkt dat 97% van de kmo's vindt dat hun bedrijf onvoldoende geautomatiseerd is. Automatisering heeft bij 59% van de ondernemers prioriteit en 71% geeft aan budget te hebben gereserveerd ervoor. AI neemt een grote vlucht: meer dan een derde (39%) van de kmo-bedrijven gebruikt nu AI, in 2024 was dit nog 8%.

Financiële uitdagingen en administratieve uitdagingen

Gesproken over budget, we vroegen ondernemers via het KMO Barometer onderzoek ook naar hun boekhouding. Net als in voorgaande jaren is klanten tijdig laten betalen de grootste uitdaging van de financiële administratie. Jaarlijks blijkt bijna 6% van de totale waarde aan facturen oninbaar. 85% van de respondenten geeft aan hier geld door mis te lopen. Bij een derde (33%) gaat het op jaarbasis om 20.000 euro of meer.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Tot slot vroegen we ondernemers naar hun mening op het gebied van verantwoord ondernemen. Bij velen staat dit niet bovenaan de prioriteitenlijst, maar dit neemt niet weg dat verantwoord ondernemen breed gedragen wordt: 71% vindt dat men als kmo-bedrijf een voortrekkersrol in de maatschappij heeft dit op dit vlak.

3A. Uitkomsten:

Ondernemersklimaat & ondernemerschap

Visie op het Belgische ondernemersklimaat

Een derde van de kmo's is positief gestemd

Hun bedrijf heeft goede toegang tot de markt (44%), er zijn voldoende kansen (43%), men heeft voldoende kapitaal (40%) en er is voldoende vraag (36%).

48% van de kmo's vindt het Belgische ondernemingsklimaat uitdagend

Zij maken zich vooral zorgen over de economische ontwikkelingen (52%) en wet- en regelgeving (41%).

20% van de kmo's heeft een sombere kijk op het Belgische ondernemingsklimaat

Zij maken zich ookv ooral zorgen over de economische ontwikkelingen (54%) en wet- en regelgeving (55%).

Significante verschillen

Er zijn geen verschillen per sector, kleine of middelgrote kmo-bedrijven of het wel of niet hebben van buitenlandse vestigingen.

” Uitdagend/somber

“Gebrek aan kwalitatief personeel”

“Hoge loonkosten in België”

“Concurrentie van bedrijven met buitenlandse werknemers”

“Allerhande wetgeving omtrent klimaatverandering”

Hoe kijkt u vanuit uw bedrijf naar het Belgische ondernemersklimaat? (%)

32%

positief

Redenen (%)

Goede toegang tot de markt	44
Er zijn voldoende kansen voor ons	43
Beschikken over voldoende kapitaal	40
Voldoende vraag naar ons product	36
Wet- en regelgeving is gunstig voor ons	29

48%

uitdagend

Redenen (%)

Economische ontwikkelingen	52
Wet- en regelgeving	41
Toenemende concurrentie	29
Stijgende klantverwachtingen	26
Technologische ontwikkelingen	17

20%

somber

Redenen (%)

Wet- en regelgeving	55
Economische ontwikkelingen	54
Toenemende concurrentie	26
Technologische ontwikkelingen	9
Stijgende klantverwachtingen	18

Impact ondernemerschap op het privéleven

Gezien de uitdagingen waarmee ondernemers te maken hebben, waren we ook benieuwd hoe ondernemers de impact van het ondernemerschap ervaren op hun privéleven en hoeveel plezier men in het werk heeft.

78% van de kmo's is positief over de impact van het ondernemerschap

31% krijgt er alleen maar energie van. Het ondernemerschap maakt hen gelukkig. 46% geeft aan het ondernemerschap als iets positiefs te ervaren, maar ook dat het wel veel tijd kost wat ten koste gaat van het privéleven.

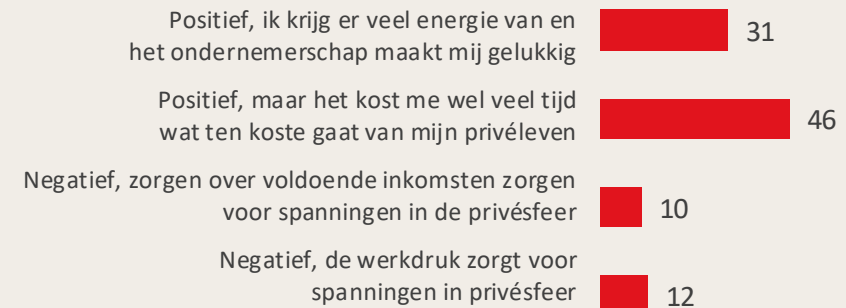
70% van de kmo's heeft evenveel of meer plezier in het ondernemerschap als vorig jaar

We vroegen respondenten ook hoeveel plezier zij in hun werk hebben. Wat blijkt? 11% heeft meer plezier in het ondernemerschap dan vorig jaar. Nog eens 59% heeft er evenveel plezier in.

Significante verschillen

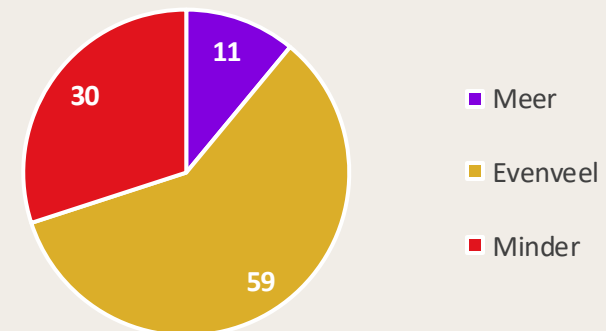
Er zijn geen verschillen per sector, kleine of middelgrote kmo-bedrijven of het wel of niet hebben van buitenlandse vestigingen.

De impact van het ondernemerschap op mijn privéleven is vooral ... (%)

78%
positief

Hoeveel plezier heeft u in het ondernemerschap vergeleken met vorig jaar? (%)

70%
evenveel
of meer

Waar ondernemers van wakker liggen

Het merendeel van de kmo's ligt wakker van iets

Hoewel de ondernemers het ondernemerschap grotendeels positief ervaren, ligt het merendeel (86%) wel eens ergens wakker van. Men ligt vooral wakker van de werk-privébalans (32%) en personeelsproblemen (17%). Slechts 15% heeft zorgen over geld. Over blijven met technologie ligt 8% wakker.

Significante verschillen

Er zijn geen verschillen per sector, kleine of middelgrote kmo-bedrijven of het wel of niet hebben van buitenlandse vestigingen.

3B. Uitkomsten:

Bedrijfsdoelen en uitdagingen

Zakelijke uitdagingen

Kosten verlagen is de nummer één zakelijke uitdaging

Hoewel ondernemers dus vrij positief zijn over het ondernemerschap en de impact ervan op hun privéleven, zien we ook dat ze het Belgische ondernemersklimaat als uitdagend beoordelen. We vroegen respondenten daarom naar de meest belangrijke zakelijke uitdagingen voor 2025.

Bij bijna de helft (40%) van de kmo-bedrijven staat het verlagen van kosten bovenaan hun lijstje. Daarnaast zien ze het als een uitdaging om personeel te vinden en te behouden (36%), efficiënter te werken (31%) en te voldoen aan wet- en regelgeving (26%). Een minderheid heeft automatisering en bijblijven op het gebied van technologieën op de lijst met uitdagingen staan. Verantwoord ondernemen is de hekkensluiter, dit staat slechts bij 13% van de ondernemers op de prioriteitenlijst.

Significante verschillen

Kmo-bedrijven met vestigingen in het buitenland ervaren vaker de uitdaging van productvernieuwing en -verbetering dan bedrijven die alleen nationaal actief zijn (30% vs. 17%).

Wat zijn de top 3 zakelijke uitdagingen voor het bedrijf in 2025? (%)

Maximaal 3 antwoorden

Bedrijfsdoelstellingen

Omzet verhogen en kosten verlagen zijn de belangrijkste doelstellingen

In lijn met de zakelijke uitdagingen zien we dat, zelfs meer dan in 2024, het verhogen van de omzet (41%) en het verlagen van de kosten (37%) de meest genoemde bedrijfsdoelstellingen zijn. Ook efficiënter werken (35%), het vinden en behouden van klanten (34%) en het vinden en behouden van medewerkers (30%) scoren hoog. Deze antwoorden bevestigen het beeld dat ondernemers nog altijd te maken hebben met oplopende kosten en een krappe arbeidsmarkt. Ondernemers moeten veel werk verzetten, en wel zo efficiënt mogelijk om uit de kosten te komen.

Significante verschillen

Er zijn geen verschillen per sector, kleine of middelgrote kmo-bedrijven of het wel of niet hebben van buitenlandse vestigingen.

Wat zijn de 3 belangrijkste bedrijfsdoelstellingen voor 2025? (%)

Middelen om bedrijfsdoelstellingen te behalen

Kostenreductie wordt het vaakst genoemd als middel om het resultaat te halen

Op de vraag welke middelen men gaat inzetten om de bedrijfsdoelstellingen in 2025 te behalen, antwoordt de helft 'kosten reduceren'. Op de tweede plek (36%) zien we het automatiseren van bedrijfsprocessen. Het uitbreiden van het aantal medewerkers maakt de top drie compleet en is meer dan een kwart van de ondervraagden een belangrijk middel om bedrijfsdoelstellingen te behalen.

Andere middelen zijn gericht op het creëren van omzetkansen

Men gaat daartoe nieuwe producten introduceren (26%), actief zoeken naar samenwerkingen (26%) en nieuwe markten betreden (22%). Ook digitale verkoopkanalen en diensten ontwikkelen (18%), financieringsmogelijkheden uitbreiden (17%), of directe verkoop opzetten (13%) worden genoemd.

Significante verschillen

- Middelgrote kmo-bedrijven zetten vaker het automatiseren van bedrijfsprocessen in (42%) al middel dan de kleine kmo-bedrijven (21%).
- De handelssector richt zich meer dan gemiddeld op het introduceren van nieuwe producten (45% vs. 26%).

Welke middelen is het bedrijf voornamelijk van plan in te zetten om de bedrijfsdoelstellingen in 2025 te behalen? (%)

Personeelsuitdagingen

Eén derde van de kmo's ervaart personeelstekort

Eerder in dit rapport was te lezen dat het vinden en behouden van medewerkers een belangrijke zakelijke uitdaging voor 2025 is. We vroegen kmo's daarom of zij op dit moment een personeelstekort hebben. Dit is bij de één derde van de kmo-bedrijven het geval (dit is lager dan in 2024 toen de helft een personeelstekort had). Zoomen we dieper in op dit percentage dan zien we dat het personeelstekort hoger is bij middelgrote kmo-bedrijven (50-250 FTE) dan bij kleine kmo-bedrijven (2-50 FTE), respectievelijk 47% en 29%. Gemiddeld hebben kmo-bedrijven in ons land vijf vacatures openstaan.

Personeelstekort zorgt voor stress en drukte op de werkvloer

Naast meer drukte en stress bij twee derde van de bedrijven leidt het aanhoudende tekort bij bijna de helft van de bedrijven tot nieuwe taakverdelingen op de werkvloer (beide zijn hoger dan in 2024). De kwaliteit van het werk neemt erdoor af bij een vijfde van de bedrijven. Bij bijna een vijfde van de bedrijven stagneert zelfs de groei van het bedrijf.

Significante verschillen

- Het personeelstekort is hoger bij de middelgrote kmo-bedrijven (47%) dan bij de kleine kmo-bedrijven (29%).
- Van alle sectoren heeft de bouwnijverheid het hoogste personeelstekort (54%) en de accountancy het laagste tekort (15%).

36%
heeft
vacatures

"Langere wachttijden voor klanten"
"Langdurig ziekten, vertrek personeel"
"Zoeken naar jong talent"

Wat zijn de gevolgen van het personeelstekort? (%)

5 FTE
gemiddeld

3C. Uitkomsten:

Financiële vooruitzichten & administratieve uitdagingen

Verwachting omzet en netto winstmarge

81% van de kmo-bedrijven is positief over de omzetverwachting voor 2025

Eerder in dit rapport bleek al dat ondernemers niet wakker liggen van geldzorgen (slechts 15%). Dit zien we ook terug in de omzet- en winstmargeverwachting die bedrijven hebben. Bijna alle kmo-bedrijven verwachten voor 2025 positieve cijfers op deze KPI's. 45% verwacht een stabiele omzet en 36% verwacht een omzetstijging van 2% of meer. Slechts 10% verwacht een omzetsdaling van meer dan -2%.

84% van de kmo-bedrijven is positief over de netto winstmarge voor 2025

40% van de respondenten verwacht een neutrale ontwikkeling en 44% verwacht een stijging van de netto winstmarge van 2% of meer. Slechts 16% verwacht een daling van meer dan -2%.

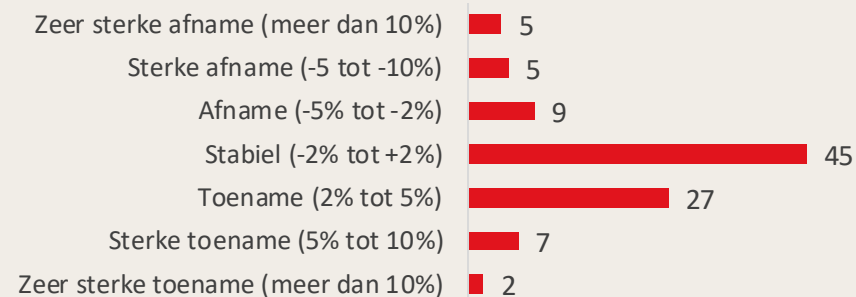
Significante verschillen

Kmo-bedrijven met vestigingen in het buitenland verwachten vaker een omzetstijging (36%) dan kmo-bedrijven zonder vestigingen in het buitenland (22%).

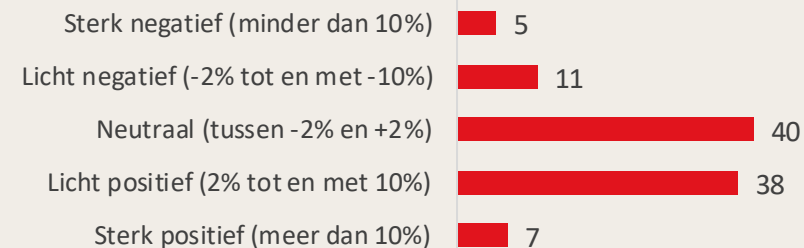
81%
stabiel -
toename

84%
neutraal -
positief

Verwacht u dat de omzet van het bedrijf toe- of afneemt in 2025? (%)

Verwacht u in 2025 een positieve, neutrale of negatieve netto winstmarge? (%)

Investeringsen

Bijna alle kmo-bedrijven investeren in het bedrijf in 2025

Eén derde investeert tot 5% van de omzet, iets meer dan een derde investeert 5% tot 10% en een vijfde van de kmo-bedrijven in ons land investeert zelfs meer dan 10% van de omzet. Slechts 8% van alle kmo-bedrijven is niet van plan te investeren in 2025. Sommigen van hen geven aan in 2024 al investeringen te hebben gedaan, anderen hebben op dit moment onvoldoende financiële ruimte.

Men investeert met name in technologie en medewerkers

Eerder zagen we dat de meest genoemde bedrijfsdoelstellingen voor 2025 zijn: het verhogen van de omzet, kosten verlagen, efficiënter werken en het vinden/ behouden van klanten en medewerkers. Dit zien we ook terug in de investeringen die kmo-bedrijven in 2025 gaan doen. We vroegen waar men *voornamelijk* in gaat investeren. Een derde geeft aan in technologie (machines en bedrijfssoftware), wat bijdraagt aan efficiëntie. Een vijfde voornamelijk in de medewerkers.

Significante verschillen

Kmo-bedrijven met vestigingen in het buitenland investeren minder vaak in medewerkers (10%) dan kmo-bedrijven zonder vestigingen in het buitenland (26%).

”

"Reeds nieuwbouw gezet, eind vorig jaar in gebruik genomen"

"Onvoldoende cashflow"

"Te onzekere tijden"

Verwacht u dat het bedrijf in 2025 gaat investeren? (%)

Waarin wordt er in 2025 voornamelijk in geïnvesteerd? (%)

Impact van inflatie op het bedrijfsresultaat

Merendeel kmo-bedrijven ervaart negatief effect inflatie

Bij een kleine meerderheid van 58% van alle kmo-bedrijven heeft de inflatie een negatief effect op het bedrijfsresultaat. Dit komt doordat men de hogere prijzen niet of slechts gedeeltelijk kan doorberekenen aan klanten (30%), of doordat de hogere prijzen wel worden doorberekend, maar de verkopen daardoor afnemen (15%). Daarnaast beperkt 7% van de kmo-bedrijven de productie als gevolg van de inflatie. Het aandeel dat zelfs vreest dat het bedrijf moet stoppen is 6%.

42% heeft geen last van de inflatie

We zien daarentegen ook dat 24% van de kmo-bedrijven weinig tot geen effect ervaart van de inflatie. 17% ziet zelfs een positief effect op de winstmarge als gevolg van de inflatie.

Significante verschillen

Kmo-bedrijven in de accountancysector ervaren vaker een positief effect op de winstmarge (42%) dan gemiddeld (17%).

58%
negatief
effect

Op welke manier heeft inflatie (zoals hogere energie- en grondstofprijzen) voornamelijk effect op het bedrijfsresultaat? (%)

Uitdagingen van de financiële administratie

Klanten tijdig laten betalen is de grootste uitdaging

We vroegen kmo's in dit onderzoek ook naar hun boekhouding.

Net als voorgaande jaren is klanten tijdig laten betalen de grootste uitdaging van de financiële administratie, 39% van de ondernemers vindt dit lastig.

Gemiddelde betaaltermijn: 31,5 dagen

Zoomen we dieper in op de uitdaging klanten tijdig te laten betalen, dan zien we dat kmo's gemiddeld betaald krijgen na 31,5 dagen. In de industriesector ligt dit nog een stuk hoger, daar moeten ondernemers gemiddeld 47 dagen wachten op hun geld. In de accountancy sector wordt men het snelst betaald, gemiddeld binnen 22 dagen.

Significante verschillen

- Middelgrote kmo-bedrijven vinden het bijhouden van veranderingen in wet- en regelgeving vaker een uitdaging (38%) dan kleine kmo-bedrijven (24%).
- Kmo-bedrijven met vestigingen in het buitenland ervaren vaker (24%) dan kmo-bedrijven zonder buitenlandse vestigingen (11%) de uitdaging om grip te houden op de financiën van vestigingen.
- Bedrijven in de bouwsector hebben vaker de uitdaging om leveranciers op tijd te betalen (63%) dan gemiddeld (39%).

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen in de financiële administratie? (%) Maximaal 3 antwoorden

Impact te laat betaalde en onbetaalde facturen

Bij bijna alle kmo's hebben te maken met te late betaling

Waarom het belangrijk is dat klanten tijdig betalen, blijkt wel uit de vraag hoeveel procent van de facturen te laat wordt betaald. Het onderzoek toont namelijk aan dat bij 96% van de kmo-bedrijven te maken heeft met late betaling. Gemiddeld wordt 21% van de facturen te laat betaald. 5,7% van alle facturen in het wordt zelfs helemaal niet betaald.

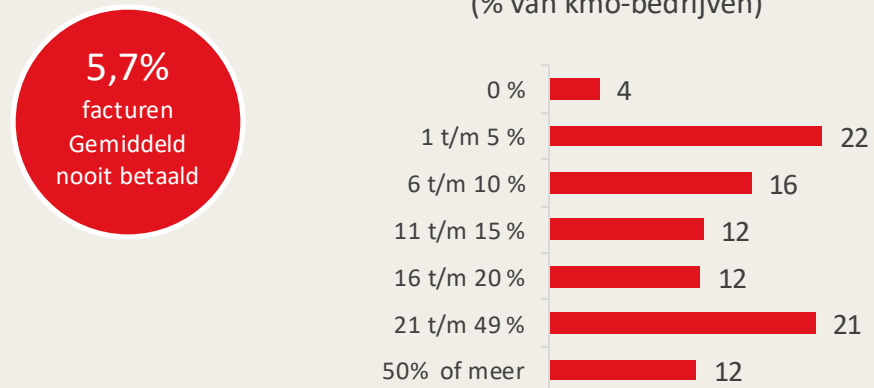
Eén vijfde van de kmo's mist jaarlijks meer dan € 20.000,-

Hoeveel geld ondernemers mislopen, blijkt uit de grafiek hiernaast. De helft van de ondernemers mist door oninbare facturen op jaarbasis een bedrag tot € 20.000,-. Een derde van de ondernemers geeft aan jaarlijks zelfs meer dan € 20.000,- mis te lopen.

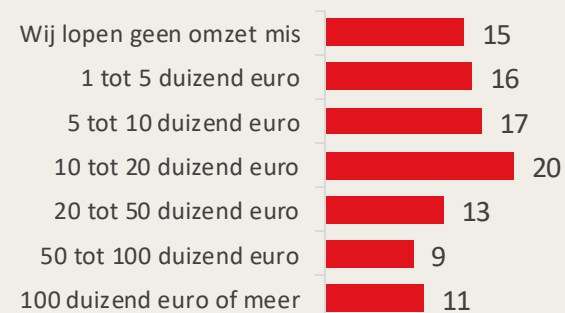
Significante verschillen

Er zijn geen verschillen per sector, kleine of middelgrote kmo-bedrijven of het wel of niet hebben van buitenlandse vestigingen.

Hoeveel procent van de facturen wordt te laat betaald?
(% van kmo-bedrijven)

Hoeveel omzet loopt het bedrijf op jaarbasis bij benadering mis door oninbare facturen ? (%)

85% loopt omzet mis

Bescherming tegen wanbetaling

15% van de kmo's beschermt zich niet tegen wanbetaling

Op de vraag wat ondernemers doen om zich te beschermen tegen wanbetaling antwoordt bijna de helft (44%) de kredietwaardigheid van nieuwe klanten te controleren. Nog eens 36% schakelt een incassobureau in. Opmerkelijk is het feit dat bijna een kwart (24%) van de ondernemers verlies voor lief neemt en hier een buffer voor aanlegt. 15% van de kmo's beschermt zich zelfs op geen enkele manier tegen wanbetaling.

Significante verschillen

- Kmo-bedrijven zonder vestigingen in het buitenland beschermen zich vaker niet (20% niet) dan bedrijven met vestigingen in het buitenland (6% niet).
- De sectoren industrie (63%) en handel (62%) doen vaker een controle van de kredietwaardigheid (63%) dan gemiddeld (44%).
- Ondernemers in de bouwsector boeken het verlies vaker af (43%) dan gemiddeld wordt gedaan (24%).

Hoe beschermt het bedrijf zich tegen (mogelijke) betalingsachterstanden/ wanbetalingen van klanten? (%)

Voornamelijk gebruikte facturatiemethode

E-facturatie bij 14% populair

De manier van factureren kan bijdragen aan het sneller en beter betaald krijgen van facturen. Elektronisch factureren via het Peppol netwerk heeft de toekomst en zal per 1 januari 2026 vanuit de overheid verplicht worden voor alle Belgische btw-plichtige ondernemingen. Momenteel is dit echter nog niet populair, slechts 14% van de kmo's maakt op dit moment voornamelijk gebruik van e-facturen. De meeste ondernemers (36%) versturen voornamelijk facturen per mail, zelfs zonder er een betaallink aan toe te voegen.

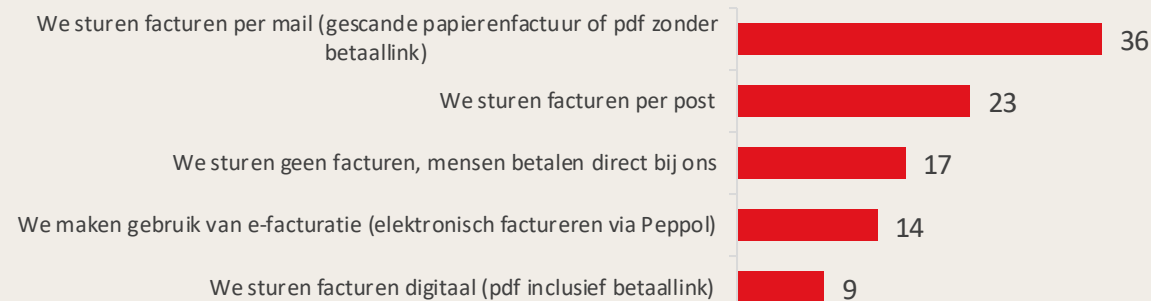
Grootste drempels e-facturatie: software-technische implementatie

38% van de respondenten noemt de software-technische implementatie een grote drempel om over te gaan op e-facturatie. Ook is er weerstand bij klanten en leveranciers (36%). Een kwart voelt bovendien geen urgentie zolang het niet wettelijk verplicht is.

Significante verschillen

Kmo-bedrijven met vestigingen in het buitenland ervaren vaker weerstand bij klanten en leveranciers (45%) dan bedrijven zonder vestigingen in het buitenland (26%).

Op welke manier factureert het bedrijf voornamelijk? (%)

Wat zijn drempels voor het gebruiken van e-facturen (elektronische facturen die verzonden worden via Peppol)? (%)

3D. Uitkomsten:

Automatisering, data en AI

Huidige implementatie van software en automatisering

Efficiënter werken en het automatiseren van bedrijfsprocessen zijn voor veel kmo's belangrijke zakelijke uitdagingen in 2025. We vroegen ondernemers in dit onderzoek daarom naar hun bredere mening op het gebied van automatisering, data en AI. Allereerst vroegen we hen welke bedrijfsprocessen al geautomatiseerd zijn.

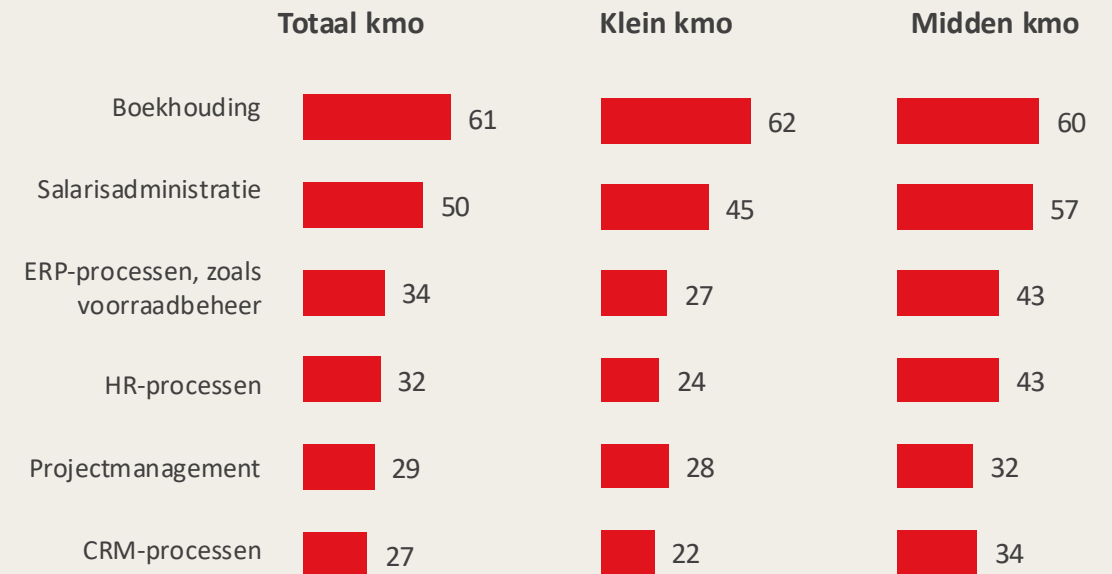
De boekhouding en salarisadministratie verlopen bij meer dan de helft van de kmo-bedrijven via software en/of automatisering.

Men gebruikt aanzienlijk minder vaak software en/of automatisering voor ERP-processen waaronder voorraadbeheer (34%), HR-processen (32%), projectmanagement (29%) en CRM-processen (27%).

Significante verschillen

- De boekhouding, salarisadministratie en projectmanagement zijn bij alle bedrijven in vergelijkbare mate geautomatiseerd.
- Ten aanzien van alle andere processen zijn de middelgrote kmo-bedrijven significant vaker geautomatiseerd dan de kleine kmo-bedrijven.
- In de industriesector (49%) wordt vaker gebruik gemaakt van ERP-software t.o.v. gemiddeld 34%.
- In de bouwsector (49%) en zakelijke dienstverlening (47) is projectmanagement vaker geautomatiseerd dan gemiddeld (27%).

Ons bedrijf gebruikt software voor / heeft de volgende processen geautomatiseerd (%)

Prioriteit van automatisering

Automatisering heeft prioriteit en er is geld beschikbaar

Bij 59% van de kmo's staat (verdere) automatisering hoog op de agenda. 64% van de kmo's is het ermee eens dat te weinig focus op automatisering een belangrijke reden is dat kmo-bedrijven kans missen. Daarnaast geeft een derde aan dat start-ups, gebaseerd op nieuwe technologieën, een bedreiging vormen voor het voortaan van hun bedrijf. Ondernemers maken dan ook vrij massaal geld vrij om werk te maken van automatisering. 71% heeft budget beschikbaar voor automatisering.

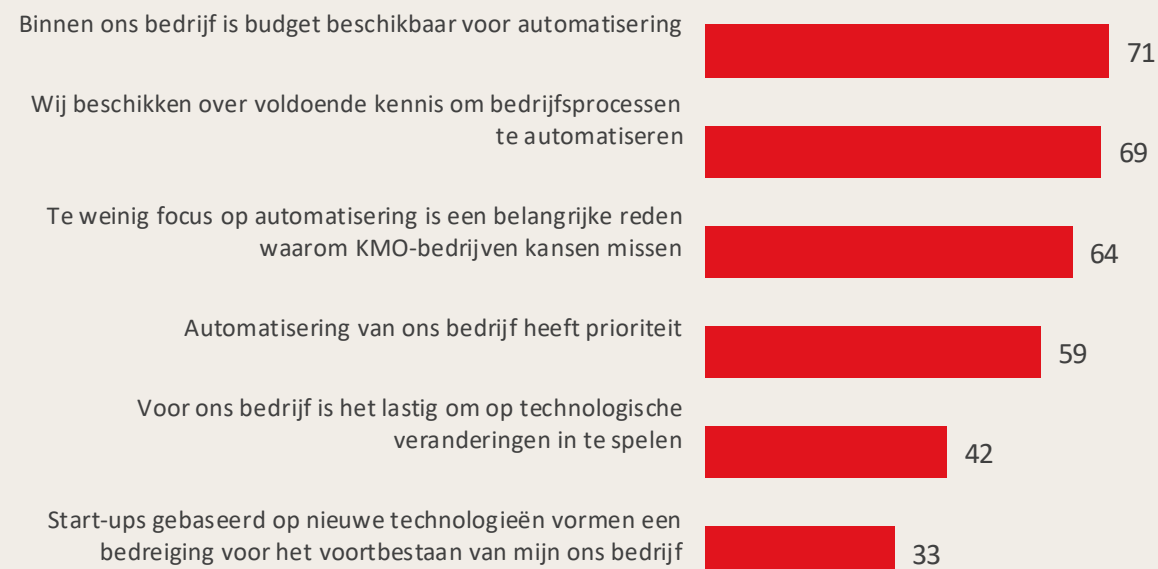
Twee derde van de kmo-bedrijven beschikt over voldoende kennis

Een derde van de kmo-bedrijven beschikt daarentegen niet over voldoende kennis om bedrijfsprocessen te automatiseren. Bijna de helft (42%) geeft aan dat het voor hun bedrijf lastig is om op technologische veranderingen in te spelen.

Significante verschillen

- Middelgrote kmo-bedrijven hebben vaker budget (80%) en geven vaker prioriteit aan automatisering (68%) dan kleine kmo-bedrijven (64% respectievelijk 53%).
- Kmo-bedrijven die internationaal opereren geven minder vaak prioriteit aan automatisering (52%) dan nationaal opererende kmo-bedrijven (72%).
- De sectoren accountancy en industrie beschikken vaker over voldoende kennis (beide 85%) en de bouwsector minder vaak (51%) dan gemiddeld (69%).
- De sector accountancy geeft vaker aan bedreigd te worden in hun voortbestaan door startups (51%) dan gemiddeld (33%).

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (% mee eens)

Redenen om te automatiseren en uitdagingen ervan

Bijna alle kmo-bedrijven hebben de intentie (verder) te automatiseren, vooral vanwege tijdwinst en kostenbesparing

Slechts 3% van de kmo's vindt dat hun bedrijf al voldoende geautomatiseerd is.

Redenen waarom ondernemers willen inzetten op verdere automatisering zijn in de eerste plaats kostenbesparing (46%) en tijdwinst (49%). Deze antwoorden liggen in lijn met het eerder geschetste beeld van de krappe arbeidsmarkt en de impact van de hoge prijzen en stijgende loonkosten.

Capaciteit en budget vormen de grootste uitdagingen om te automatiseren

49% van de bedrijven die de intentie hebben om (verder) te automatiseren heeft als uitdaging het vrijmaken van voldoende budget en 36% heeft gebrek aan tijd/mensen. Bijna een derde (30%) geeft aan dat ze weerstand van medewerkers ervaren bij de verdere automatisering.

Significante verschillen

De middelgrote kmo-bedrijven willen vaker automatiseren (46%) vanwege kwaliteitsverbetering dan de kleine kmo-bedrijven (31%).

Wat zijn de voornaamste redenen om bedrijfsprocessen (verder) te automatiseren? (%)
Maximaal 3 antwoorden

Gebruik van data

Meeste kmo's vinden data belangrijk om de doelstellingen te behalen

Hoewel uit het onderzoek blijkt dat betere analysemogelijkheden niet de voornaamste reden is om processen in de organisatie te automatiseren (zie vorige pagina), geven de meeste ondernemers aan data wel belangrijk te vinden. 84% is het eens met de stelling 'data is belangrijk voor het behalen van bedrijfsdoelstellingen'.

Drie kwart van de kmo's willen meer sturen op data

73% van de ondernemers zet data ook in om bedrijfsbeslissingen te nemen en 68% zegt dat de beschikbare data (tot nu toe) voldoende wordt benut. Dit neemt niet weg dat 74% (nog) meer wil sturen op data en daarom openstaat voor nieuwe software tools. 45% wil ook graag meer sturen op data, maar weet niet hoe en waar te starten.

Significante verschillen

- De middelgrote kmo-bedrijven en staan meer open voor nieuwe tools (83%) dan de kleine kmo-bedrijven (68%).
- In de accountancy sector (74%) geeft men vaker dan gemiddeld (45%) aan meer te willen sturen op data, maar niet te weten hoe en waar te starten. De sector handel geeft dit het minste aan (18%) ten opzichte van het gemiddelde (45%).

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (% mee eens)

Gebruik van Artificiële Intelligentie (AI)

AI neemt een grote vlucht: derde kmo-bedrijven gebruikt het

Ten tijde van het KMO Barometer onderzoek 2024, gaf 8% van de kmo-bedrijven aan AI geïmplementeerd te hebben, 23% was er mee bezig. 46% gaf aan de mogelijkheden te verkennen. We zien nu, een jaar later, dat maar liefst 39% van de kmo-bedrijven AI binnen het bedrijf inzet.

AI vooral gebruikt voor teksten, vertalingen of het maken van beelden

Naast sneller teksten te schrijven of afbeeldingen te genereren (59%) wordt AI gebruikt om vergaderverslagen te maken of vertalingen (51%). 40% van de kmo-bedrijven die AI gebruiken, doen dit om inzicht te krijgen in hun bedrijfsprestaties. Een derde gebruikt AI om te de website, webshop of app te coderen.

Significante verschillen

- Middelgrote kmo-bedrijven maken vaker gebruik van AI (46%) dan kleine kmo-bedrijven (34%).
- In de sector zakelijk dienstverlening wordt vaker gebruikt gemaakt van AI (53%) dan in de sector handel (16%).

Waarvoor maakt het bedrijf voornamelijk gebruik van AI (artificiële intelligentie)? (%) Meerdere antwoorden mogelijk

39%
gebruikt AI

"Opzoeking"

"Basis customer service taken"

"Telefonie"

"Orderverwerking"

"Als deel van onze projecten"

"Processen van onze klanten optimaliseren"

"Via invullen van parameters template bestanden voorbereiden"

Attitudes ten opzichte van Artificiële Intelligentie (AI)

Er is behoefte aan succesvolle voorbeelden van manieren om AI in te zetten

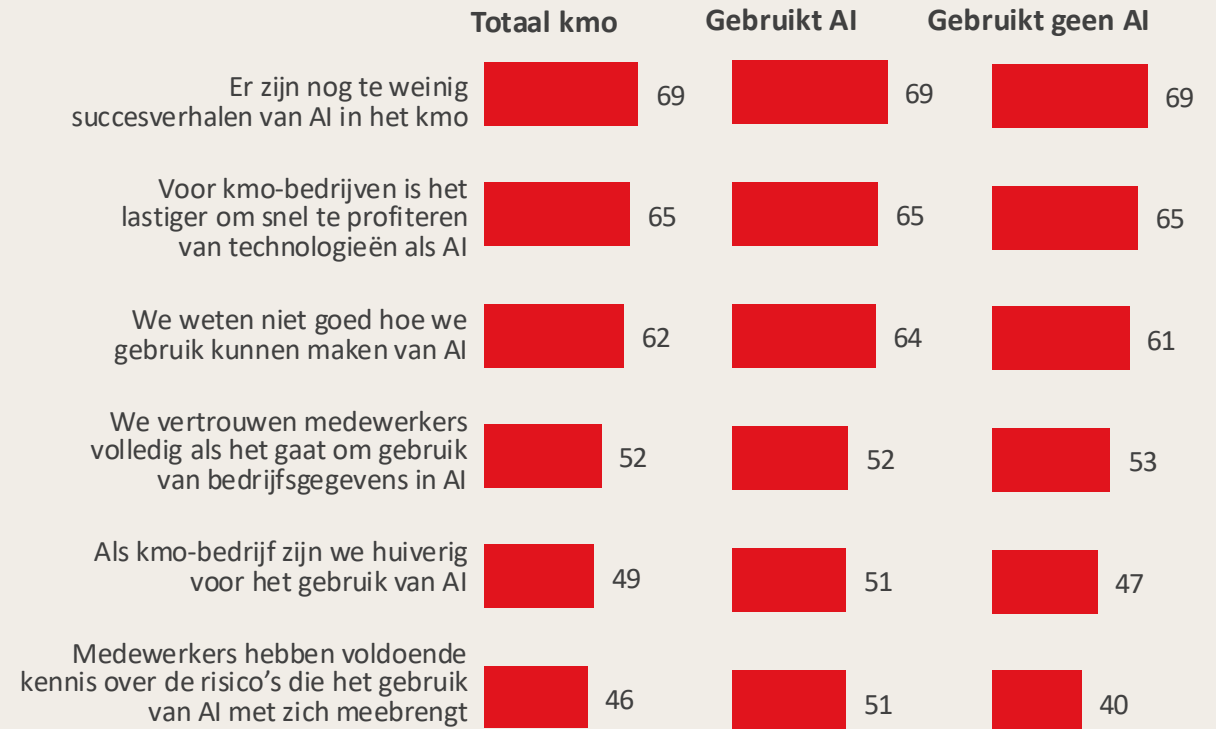
Twee derde van de kmo-bedrijven vinden dat er nog te weinig succesverhalen van AI in het kmo zijn. 65% vindt dat het lastiger is voor kmo-bedrijven om snel te profiteren van technologieën als AI. 62% weet niet goed op welke wijze men AI kan toepassen voor de bedrijfsvoering. Er is geen significant verschil in attitudes tussen bedrijven die nog geen AI toepassen en bedrijven die wel AI toepassen.

Er zijn ook zorgen ten aanzien van het gebruik van AI

De helft van de kmo-bedrijven is huiverig voor het gebruik van AI. Eveneens de helft van de bedrijven vertrouwen medewerkers volledig als het gaat om het gebruik van bedrijfsgegevens bij het gebruik van AI. Slechts de helft van de bedrijven geeft aan dat medewerkers voldoende kennis hebben over de risico's. Er is geen significant verschil in attitudes tussen bedrijven die nog geen AI toepassen en bedrijven die wel AI toepassen.

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

(% mee eens)

3E. Uitkomsten:

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Verantwoord ondernemen

Verantwoord ondernemen geen prioriteit, wel breed gedragen

Tot slot vroegen we ondernemers via dit onderzoek naar hun mening op het gebied van verantwoord ondernemen. Bij velen staat dit niet bovenaan de prioriteitenlijst. Zoals blijkt uit de grafiek op pagina 14 is verantwoord ondernemen gemiddeld voor slechts 12% van de kmo's de belangrijkste bedrijfsdoelstelling. Dit neemt niet weg dat het verantwoord ondernemen breed gedragen wordt: bij 77% van de kmo-bedrijven heeft dit prioriteit binnen het bedrijf. 71% vindt zelfs dat kmo-bedrijven een voortrekkersrol in de maatschappij hebben op het gebied van duurzaamheid en verantwoord ondernemen.

Cybersecurity en gegevensbescherming belangrijk

Zoomen we dieper in op verantwoord ondernemen, dan zien we dat men vooral van cybersecurity en gegevensbescherming actief werk maakt, ruim drie kwart van de kmo-bedrijven doet dit. Ook werkt bijna drie kwart actief aan het verminderen van de CO2-voetafdruk en heeft meer dan twee derde doelstellingen ten aanzien van diversiteit in het personeelsbestand.

Significante verschillen

Er zijn geen verschillen per sector, kleine of middelgrote kmo-bedrijven of het wel of niet hebben van buitenlandse vestigingen.

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over verantwoord ondernemen? (% mee eens)

Publicatie van duurzaamheidsprestaties (CRSD)

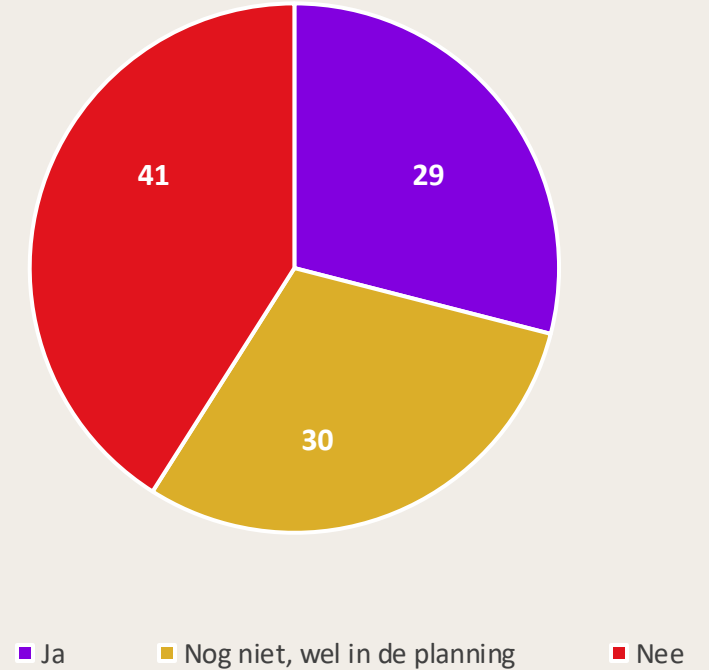
Meer dan een kwart van de kmo's publiceert duurzaamheidsprestaties

Met oog op de Europese CSRD-wetgeving (de Corporate Sustainability Reporting Directive), vroegen we kmo's in dit onderzoek of zij zich voorbereiden op het rapporteren en publiceren van hun duurzaamheidsprestaties. Op dit moment rapporteert 29% van de kmo's extern over de duurzaamheidsprestaties van het bedrijf. Bij nog eens 30% staat het op de planning dit te gaan doen. Daarmee lijkt het erop dat meer dan de helft van de kmo-bedrijven in ons land zich bewust is van het belang te rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu. De verhouding is vergelijkbaar met de resultaten van het Barometer onderzoek in 2024.

Significante verschillen

- Middelgrote kmo-bedrijven rapporteren vaker wel (37%) dan de kleine kmo-bedrijven (24%).
- In de accountancysector wordt het minst niet gerapporteerd (18% niet) ten opzichte van gemiddeld (41% niet).
- Kmo-bedrijven met buitenlandse vestigingen rapporteren vaker wel (44%) dan kmo-bedrijven zonder buitenlandse vestigingen (22%).

Rapporteert uw bedrijf jaarlijks extern over duurzaamheidsprestaties? (%)

Welzijn van medewerkers

Bijna alle kmo-bedrijven werken aan welzijn van medewerkers

Het vinden en behouden van personeel is één van de belangrijkste uitdagingen en bedrijfsdoelstellingen in 2025. We zien dan ook dat 86% van de bedrijven actief werkt aan het welzijn van medewerkers. Bij 51% mag men frequent thuiswerken en bij 14% kan men zelfs in het buitenland werken. Bijna de helft van de kmo-bedrijven biedt opleidings- en ontwikkelmogelijkheden aan. In de categorie 'anders' noemt men: werkdruk verminderen en sociale activiteiten ondernemen.

"We trachten de werkdruk te beperken"

"Afen toe drinken we na het werk een pintje"

"We bieden veel ondersteuning op alle mogelijke domeinen"

"4 dagen per week / 36 u per week werken"

Significante verschillen

Kmo-bedrijven met vestigingen in het buitenland werken iets vaker (94%) actief aan het welzijn van personeel dan kmo-bedrijven zonder vestigingen in het buitenland (82%).

Onderneemt uw bedrijf activiteiten om bij te dragen aan het welzijn van medewerkers? (%)

4. Contact

Contact

Auteursrecht

Het is toegestaan resultaten uit het KMO Barometer onderzoek over te nemen in eigen publicaties, mits de bron vermeld wordt en gebruik van de resultaten geen commerciële doeleinden dient.

Over Exact

Exact ontwikkelt cloud software voor kleine en middelgrote bedrijven en hun accountants. De producten automatiseren bedrijfsprocessen: denk aan financiële en HR-processen. Maar ook aan specifieke ERP-oplossingen voor handel, productie, projecten en bouw. Dat levert niet alleen tijdwinst op, maar ook inzicht. Zo kunnen klanten efficiënt werken, onderbouwde beslissingen nemen en verder groeien. Inmiddels vertrouwen ruim 150.000 klanten, voornamelijk in Nederland, België en Duitsland, op Exact's software.

Exact is in 1984 opgericht in Delft, waar het hoofdkantoor nog altijd gevestigd is. Dagelijks werken ruim 2.000 ambitieuze professionals aan innovatie. Verantwoord ondernemen staat daarbij centraal, want alleen met respect voor elkaar, het milieu en de samenleving kan de organisatie op lange termijn van waarde zijn.

 www.exact.com | media@exact.com

 Koningin Astridlaan 166, 1780 Wemmel